

La Academia de Științe a Moldovei a fost lansat, la 8 octombrie 2019, volum „Paul Goma. Cuvântul basarabeanului răzvrătit”, prefață, selecție și coordonare, dr.hab. Aliona Grati. Evenimentul a inclus și lansarea revistei „Dialogica. Revistă de studii culturale și literatură”, Nr. 1 și Nr.2, manifestare organizată de Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a AȘM, transmite Eugenia Tofan preluată de Romanian Global News.

La evenimentul de lansare a participat conducerea Academiei de Științe a Moldovei, cercetători științifici, scriitori, cadre didactice, artiști plastici, critici de artă, consumători de literatură și creație artistică, reprezentanți media.

În cuvântul său inaugural, vicepreședintele AȘM, m.c. Victor Moraru a menționat că apariția unei cărți, a unei reviste este întotdeauna un eveniment și nu doar al autorilor, dar și al întregii societăți. Prin aceasta, a specificat vicepreședintele Moraru, în pofida tuturor vicisitudinilor timpului, se demonstrează că cercetarea științifică merge înainte, avansează, cercetătorii merg înainte, își fac datoria, vocația lor nu poate fi oprită, indiferent de barierele impuse, drept dovadă fiind aceste lucrări. Cu referire la personalitatea lui Paul Goma, m.c. Victor Moraru a spus că Academia de Științe a Moldovei a fost sensibilă la această personalitate și a fost printre cei care au susținut înaintarea candidaturii scriitorului Paul Goma, în anul 2013, la Premiul Nobel. Mai mult, în 2019, a fost instituit un premiu al AȘM pentru diasporă, prin care sunt apreciate meritele științifice și culturale ale cetățenilor moldoveni care locuiesc și activează în afara țării. Paul Goma a devenit primul deținător al acestui premiu și, în 22 septembrie 2017, tot în cadrul AȘM, s-a produs desemnarea scriitorului Paul Goma în calitate de Doctor Honoris Causa al AȘM, iar acum, sub auspiciile Institutului de Filologie, AȘM, Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, are loc prezentarea unei noutăți editoriale care reprezintă o lucrare, o exegeză de ansamblu a creației lui.

Cât privește cel de-al doilea aspect al evenimentului - lansarea revistei Dialogică,

vicepreședintele AȘM a precizat că Secția Științe Sociale, Umanistice, Economice și Arte a AȘM este unul din fondatorii acestei reviste. „Îmi face o deosebită plăcere să remarc că, în cadrul AȘM, Secția de științe se manifestă, în calitate de inițiator și susținător al apariției unor reviste și acest lucru este un viitor, cred eu, foarte bun”, a relevat dl Moraru, felicitând autorii și dorind succes următoarelor ediții.

Vicepreședintele AȘM a avut și o misiune deosebită, cea de a înmâna diplome de merit unor cercetători pentru participarea activă în viața științifică și promovarea patrimoniului pe plan național și internațional, precum și pentru pregătirea cadrelor de înaltă calificare, printre care dr.hab., Aliona Grati, dr. în pedagogie, conf. univ., Alexandru Vatavu, Ana Simac.

Moderatoarea evenimentului, dr.hab. Liliana Condricova, secretar științific general al AȘM, a subliniat că apariția editorială respectivă este una foarte importantă, nu doar pentru filologi, dar și pentru noi toți, este o lucrare nu doar de cabinet, dar care trebuie citită și simțită. Și cine știe și simte mai bine, decât cei care au editat și care au fost responsabili de ediție, care cunosc din interior cum a decurs întreg procesul de creație, eforturile depuse, pentru a aduce o lucrare de calitate, prin care îl readuce pe meleagurile noastre pe basarabianul răzvrătit Paul Goma, dacă nu editura „Știința”.

Mihai Papuc, reprezentatul Î.E.P. „Știința”, a menționat că volumul despre Goma face parte din colecția de carte „Personalități notorii”, inaugurată de editură acum 10 ani, cartea despre Dumitru Matcovschi fiind prima, iar acesta este al X-lea volum. Dl Papuc a relevat că monografiile despre personalitățile noastre culturale, literare sunt lipsă în biblioteci și aceste cărți suplinesc o mare lipsă din bibliotecile noastre, această colecție încearcă să ajute cititorul larg să cunoască marele noastre personalități. „O carte despre Paul Goma trebuia să apară cu mult timp mai înainte, din păcate. Am încercat o retrospectivă a relației instituțiilor noastre după 1990 cu Paul Goma și am constatat cu mare părere de rău că noi suntem foarte mult datori lui Paul Goma. Am publicat noi câteva cărți, dar când am ajuns la niște decizii mai importante ca, spre exemplu, oferirea Premiului de Stat al Republicii, am constatat că lipseau niște voturi și lipseau niște oameni acolo care trebuia să voteze pentru acest premiu”, a spus cu regret dl Papuc, precizând că această carte încearcă să mai activeze simțul și responsabilitatea noastră în fața valorilor noastre literare și culturale. Reprezentantul editurii a mai specificat că volumele din această colecție sunt construite după un anumit algoritm, după studiile, exegezele, articolele, consemnările, recenziile din primele secțiuni ale cărții. Apare o secțiune în care autorul, personajul cărții, își prezintă crezul său poetic, legământul său de credință față de viața comunității noastre și o serie de evocări și o secțiune de material fotografic, care completează de fapt imaginea personalității protagonistului cărții. Totodată, intelectualul a relevat că apariția acestor cărți ridică mari probleme, nu vrea să se ocupe nimeni cu alcătuirea unor asemenea volume, explicația nici nu există. „Îndemnul nostru ar fi că am putea face și două-trei cărți pe an, dacă am avea aceste volume, nu le avem. Îndemnul nostru este ca dincolo de proiectele

dumneavoastră grandioase și foarte complicate să vă aplecați și asupra personalităților din mediul nostru basarabian", a conchis reprezentantul editurii.

Și dacă dl Mihai Papuc a reliefat anumite aspecte legate de procesul de creație, problemele și bucuriile trăite pe parcursul acestuia, dr. Ludmila Șimanschi de la Institutul de Filologie Română „B.P.Hașdeu" a făcut o prezentare profesionistă a volumului, din punct de vedere al unui filolog, relevând preponderent din conținutul cărții. Cercetătoarea a subliniat că volumul „Paul Goma. Cuvântul basarabeanului răzvrătit" sintetizează toate exegezele, dialogurile pe care le-a propus scriitorul basarabean Paul Goma și imaginile din destinul său tumultuos, lucrarea fiind construită interesant, iar titlurile, subtitlurile capitolelor sunt inedite. Iar pentru că volumul a devenit subiect de studiu pentru mai mulți cercetători, filologi, critici, la cuvânt a fost invitată Felicia Cenușă, pentru a expune o părere ce înseamnă Paul Goma pentru ea, dar mai ales, ce înseamnă scrisul lui Paul Goma.

Partea a doua a evenimentului a fost dedicată revistei „Dialogica. Revistă de studii culturale și literatură", prezentarea căreia fiind făcută de dr.hab., prof. Aurelian Dănilă, conducătorul-adjunct al Secției științe economice, sociale, umanistice și arte a AȘM. „Vă mărturisesc că mi-am dorit foarte mult și de mult să apară o astfel de revistă. Nu înțelegeam unde va apărea și ce va prezenta, dar simțeam că se naște ceva ca într-o bună zi să fiu întrebat, dacă aș fi de acord să fac parte din comitetul științific. Aceasta este o revistă nu doar de artă și cultură, dar și științifică. Eu cred că, dacă și în continuare vom avea texte de nivelul acestor două reviste, vom fi solicitați de comunitatea științifică din domeniul artei să publice materiale valoroase și, în scurt timp, va deveni cea mai prestigioasă revistă", a rezumat profesorul Dănilă, având și o doleanță - să-i fie citit și articolul dumnealui din revistă.

Vorbitorii au remarcat faptul că revista este una interdisciplinară, este o ediție frumos ilustrată, apărută în condiții poligrafice foarte frumoase. Primul număr a fost ilustrat cu lucrările dr. în studiul artelor și culturologie, Natalia Procop. Cel de-al doilea volum a fost ilustrat cu lucrările maestrului în artă, Tudor Zbârnea, director general al Muzeului Național de Artă a Moldovei. Despre valoarea celor două numere ale revistei a vorbit dr. hab., în studiul artelor, profesor, cercetător, Tudor Stăvilă. Criticul de artă bine cunoscut și înalt apreciat în mediul artistic și științific a făcut o prezentare amplă a celor două numere de revistă, evocând și aspecte ale creației maestrului Tudor Zbârnea.

La rândul său, artistul plastic Tudor Zbârnea a relevat că este încântat de acea artilerie grea pe care o are comitetul științific al revistei. „Sper ca toți să-și aducă contribuția modul și posibilitățile fiecăruia dintre ei. Deja văd pe paginile revistei niște articole foarte bune, inclusiv, ale unor somități", a punctat artistul plastic, felicitând întreg colectivul redacției, grație

aparte exprimând dr.hab. Aliona Grati, care stă în spatele acestui proiect grandios.

În intervenția sa, dr. hab., Aliona Grati, redactor-șef, a explicat, în primul rând, ce a unit aceste două evenimente. În acest sens, cercetătoarea a precizat că Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a AȘM a găzduit un eveniment, în cadrul căruia se lansează două publicații, este vorba de o carte academică, apărută la Editura „Știința”, Paul Goma – cuvântul basarabianului răzvrătit, această carte fiind lansată și în contextul aniversării lui Paul Goma care, la 2 octombrie, a împlinit vârsta de 84 de ani. Și în a doua parte a acestui eveniment este lansată o nouă publicație care este fondată de Secția de Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte împreună cu Biblioteca Municipală „B.P.Hașdeu” – „Dialogica, revistă de studii culturale și literatură”.

„De ce i-am zis basarabeanul răzvrătit? Pentru că personajele lui Goma sunt absolut diferite de ceea ce a oferit literatura timpului. Fiecare din acest personaj poartă în sine o buclă din Paul Goma, din trăsătura lui de caracter. Acest personaj-generic răzvrătit este un simbol al puterii omului slab în fața răului atotputernic. Este un simbol al demnității umane, al câștigului demnității umane. Personajul lui Paul Goma este o dovadă a faptului că basarabienii, deși au fost călcați de istorie de mai multe ori, nu au murit și au rezistat prin acest potențial uman pe care l-au avut”, a subliniat Aliona Grati, cea pentru care Paul Goma a devenit un mod de viață am putea spune.

„De ce revista Dialogica?, pentru că ambiția noastră este să adunăm pe paginile acestei reviste articolele științifice din toate domeniile de cercetare, mai mult umaniste, desigur, ideea din start fiind să stabilim un dialog între acești specialiști și între preocupările lor. Noi ne dorim să ne citim unii pe ceilalți, să nu ne separăm fiecare în breasla. O altă ambiție a acestei reviste este să oferim publicului larg articole care să devină ceea ce numim noi popularizarea științei. Condițiile pe care le înaintăm autorilor este să ne dea articole care sunt mai puțin specializate, mai mult sau mai puțin accesibile publicului larg”, a spus redactorul-șef al revistei, Aliona Grati.

Paul Goma s-a născut pe 2 octombrie 1935 la Mana, județul Orhei. În 1944 se refugiază în România, în satul Vuia, Târnava Mare. A studiat la Școala de Literatură „M. Eminescu” din București. A editat peste 40 de cărți. Din 1977 locuiește la Paris. În aprilie 2013, Paul Goma a primit cetățenia Republicii Moldova. În septembrie 2017 a devenit Doctor Honoris Causa al AȘM.